



Aan:
M. Eggermont

In afschrift aan:
Provinciale Staten van Utrecht

DATUM 7-9-2021
NUMMER 8229F8F7
UW BRIEF VAN 11-8-2021
UW NUMMER 8229EE75
BIJLAGE n.v.t.

DOMEIN SLO / Milieu / Oprachtgeversunit
CONTACTPERSOON mr. M.J.C. Schouten
DOORKIESNUMMER 06-21124689
E-MAILADRES maurits.schouten@provincie-utrecht.nl
ONDERWERP BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE VRAGEN
Schriftelijke vragen ex art. 47 RvO betreffende 'de gifschepen in Lage Weide'

Geachte heer Eggermont,

Wij ontvingen van uw fractie negen vragen over de situatie rond drie schepen bij het bedrijventerrein Lage Weide (gemeente Utrecht) met fosfinehoudende tarwe aan boord. De scheepsladingen tarwe waren bestemd voor het aldaar gevestigde veevoederbedrijf De Heus, voor welk bedrijf onze provincie het bevoegde gezag is.

Hierma herhalen wij telkens eerst uw vraag. Cursief treft u vervolgens per vraag ons antwoord aan.

1. Hoe vaak en op welke momenten is Handhaving betrokken geweest bij deze kwestie?

Antwoord:

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht is vanaf het begin dat het probleem zich voordeed (op 27 juli jl.) bij de kwestie betrokken geweest omdat de provincie het bevoegde gezag is voor de firma De Heus. De RUD Utrecht voert in mandaat van ons college ten behoeve van dit bedrijf alle taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Omdat het bij dit voorval – naar inmiddels is gebleken – niet tevens gaat over aspecten van bedrijfsprocesmatige aard bij firma De Heus, maar alleen over naleving van wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden, is uitsluitend de Inspectie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (de voormalige Arbeidsinspectie) ter zake beslissingsbevoegd. GGD en RIVM hebben elk een adviserende rol in verband met de volksgezondheid.

2. Wat waren daarbij de bevindingen, conclusies en opgelegde maatregelen?

Antwoord:

De tarwe is afkomstig uit Polen, is aangevoerd per trein en in Oss in drie schepen overgeslagen. Vervolgens hebben de schepen koers gezet naar het bedrijventerrein Lage Weide ter hoogte van de bedrijfsvestiging van Firma De Heus. Nadat een eerste partij graan gelost was, is tijdens het (ten behoeve van veegwerkzaamheden) betreden van het deels geloste ruim een verhoogde fosfinewaarde



vastgesteld. Daarop zijn ook beide andere schepen hierop gecontroleerd. De ter zake bevoegde autoriteiten hebben op en aan de buitenkant van de schepen geen overschrijdingen van de wettelijke fosfinelimiet vastgesteld. Binnenin de scheepsruimen zelf was wél sprake van verhoogde fosfinewaardes.

Voordat voornoemde eerste constatering was gedaan, was er uit het schip Ms. Coby al circa 280 ton tarwe gelost / overgeslagen in een bedrijfssilo van firma De Heus. Ten tijde van genoemde constatering bevatte de silo inmiddels ruim 400 ton tarwe. Daarvan was 130 ton afkomstig van een vorige partij. Omdat inmiddels ook was vastgesteld dat veevoederbedrijf De Heus zelf géén vergunningvoorschriften had overtreden, behoeft de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht richting het veevoederbedrijf geen maatregelen op te leggen.

Vervolgens is met alle betrokken partijen een Plan van Aanpak opgesteld met als belangrijkste doelen:

- De drie schepen op een voor mens en milieu veilige manier ter ontgassing te verplaatsen naar een locatie waar de schepen volgens goedgekeurde richtlijnen zouden kunnen worden ontgast;
- Ook de al in de silo van de firma De Heus aanwezige 400 ton graan veilig en met een minimale emissie afvoeren naar een ontgassingsinstallatie.

3. In december 2019 is een schipperspaar in Nieuwegein in kritieke toestand naar het ziekenhuis vervoerd, nadat ze blootgesteld waren aan een concentratie van 15 ppm. Klopt het dat de hoeveelheid gemeten fosfine bij controle van het schip Coby 300 ppm bedroeg, terwijl de maximaal toegelaten waarde 0,2 ppm mag zijn?

Antwoord:

Ons is door de ter zake bevoegde autoriteiten gemeld, dat in de ruimen van de drie schepen wel (fors) verhoogde fosfinewaardes zijn vastgesteld, maar dat er op en rondom de schepen geen sprake was van overschrijding van de wettelijke limiet.

4. Is er op enig moment gevaar geweest voor de bemanning van de Coby en/of het personeel aan de wal dat de lading – deels – heeft gelost? En voor de mensen van handhaving? Zo ja, welke maatregelen zijn er getroffen om dit gevaar te beteugelen?

Antwoord:

Nee, de Inspectie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft (geadviseerd door GGD en RIVM) richting ons aangegeven dat er geen sprake is geweest van gevaar voor de volksgezondheid.

5. Is de tarwe uitsluitend bestemd voor consumptie door dieren, of ook voor mensen? En wat zijn de invloeden van eventuele gifresten in diervoer voor de dieren zelf en de mensen die vlees van deze dieren wellicht zelf weer consumeren?

Antwoord:

De vanuit Polen aangevoerde tarwe is uitsluitend bestemd voor consumptie door dieren. Firma De Heus is een diervoederbedrijf. In diverse Europese landen is het nog gebruikelijk dat fosfine in pilvorm aan bulkkladingen tarwe wordt toegevoegd. In Nederland is toepassing van fosfine niet meer toegestaan. Fosfinepillen verdampen. Het vrijkomende gas gaat ratten en muizen tegen maar dringt niet tot in het graan door. Het gas hangt eromheen. Na verloop van tijd is fosfine uitgewerkt. Fosfinepillen laten geen reststoffen achter.

6. Hoe kan het dat de Coby en de andere twee betrokken schepen naar het Ketelmeer moesten afvaren om te ontgassen, maar dat er 280 ton eerder geloste tarwe gewoon in Lage Weide is achtergebleven met dat doel? Zo ja, waarom?

Antwoord:

Naar ons is medegedeeld, is uit het schip de Ms. Coby circa 280 ton tarwe gelost in een silo op het terrein van firma De Heus. In de betreffende silo was al circa 130 ton tarwe aanwezig van een vorige partij. Voor alle zekerheid is vanwege de aanwezigheid van fosfine in de geloste 280 ton, conform het



Plan van Aanpak (zie antwoord onder vraag 2) uiteindelijk de complete silo (inhoud ruim 400 ton) leeggehaald en in een – na afloop van deze overslagklus toegesloten – duwbak gedeponereerd. De aanwezige fosfine zal op basis van ervaringsgegevens langs natuurlijke weg binnen één tot twee weken verdampen. Zie voor het aspect Ketelmeer ons antwoord onder vraag 7.

7. **Als het geen probleem is dat de duwbak met de geloste gif houdende tarwe hier in Lage Weide blijft liggen, waarom gaf de Provincie Flevoland dan geen vergunning voor het ontgassen in het Ketelmeer?**

Antwoord:

In de gemeente Amsterdam is er een officiële ontgassingsinrichting. De schepen bleken daar niet welkom. Door tussenkomst van Rijkswaterstaat kwam het Ketelmeer in beeld (ter hoogte van een plaatselijk depot met vervuild slib van Rijkswaterstaat), waar de schepen dan langs natuurlijke weg (luiken open) ontgast zouden kunnen worden. Ter plekke is er immers geen ontgassingsinrichting aanwezig. Omdat een en ander niet paste binnen de provinciale vergunningkaders, heeft de provincie Flevoland (als bevoegd gezag voor deze inrichting van Rijkswaterstaat) daarvoor geen toestemming gegeven. Inmiddels is de duwbak stationair ontgast. Wij beschikken niet over informatie waar de overige drie schepen zich op dit moment bevinden.

8. **Zijn er in de Provincie eerder soortgelijke incidenten geweest? Zo ja, welke en wanneer en op welke wijze is daarmee omgegaan?**

Antwoord:

Ja, voor zover bij ons bekend alleen de door u in vraag 3 aangehaalde situatie in Nieuwegein. Het betrof daar een gemeentelijke inrichting, waarvan de vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende taken niet bij de RUD Utrecht belegd waren. Ons is niet bekend hoe de gemeente Nieuwegein daarmee indertijd is omgegaan.

9. **Wat gaat het college doen om soortgelijke problemen in de toekomst te voorkomen?**

Antwoord:

Toezicht op naleving van wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden is een bevoegdheid van de Inspectie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (de voormalige Arbeidsinspectie). In uw toelichting bij de vragen geeft u aan dat uw fractie ook Kamervragen over deze kwestie heeft gesteld. Wij gaan er vanuit dat de antwoorden van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voldoende helderheid zullen verschaffen over de doorwerking van actuele leermomenten in toekomstig rijksbeleid op dit punt.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A. G. Knol-van Leeuwen